

Naša Sloga izlazi svaki 1 i 16 dan mjeseca, i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 60 novč. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 30 nov. Izvan carovine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ *Nar. Post.*

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjeno poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se Via Capuana N.º 1969/1.

Godina III.

U Trstu 16 Septembra 1872.

Broj 18.

Pogled po svietu.

U Trstu 15 Septembra.

Kad smo zadnji naš pogled pisali, spremali su se moćni carevi, najme naš i ruski, da idu u pohode najnovijemu i ne manje mogućemu caru njemačkomu. Sad je već slavije prošlo, utrnete su svieće, umukla je glasba, te svaki ode k svojoj kući. Pred petnaest dana sviet si je razbijao glavu, da pogodi našto taj sastanak triuh okrunjenih glavah, a sad evo po svietkovini opet si tare glavu i suši mozak, da sazna što se tu dobra odlučilo i probitačna zaključilo za čitavu Evropu. Susriet do duše bijaše srdačan, a reć bi, na koliko to politika donáša; i iskren. Jedni u njem traže ovo, drugi ono, a nama se čini da su najbliže istini oni, koji u tomu nevide drugo, no svečano okrunjenje njemačkog jedinstva pod pruskom hegemonijom sjedne strane, a sa druge opomenu Francuzskoj, da se neuzda u svojih osvjetnih težnjah nit u Rusku, nit u Austriju, pošto eno i one odobravaju i prisutnostju svojih vladarah potvrđuje rezultat golemih pobjedah njemačkih od godine 1870. Nekoje opet taj shod sjeća na negdašnju tako zvanu svetu alijancu od godine 1813, koju sastavljahu ove iste države, čijih se vladari netom u Berlinu onako srdačno griše. Istina, okolnosti su se promenile, al ipak jedna i ta najvažnija je ostala, velika najme potreba mira i pokoja medju narodi; i doisto, povjermemo li knezu Bismarku, taj sastanak nije imao druge svrhe ni druge težnje nego mir, te mir i opet mir. E ako je tako, onda će se valjda potrit neizmerno ubojito ono oružje, što toliko noveca stoji i toliko rukub od obrta, poljodjelstva i inog koristnog posla odvratja, te se u makine plugove i motike pretvoriti; dokle toga nebude ni teško vjerujemo u mirne posljedice tog sastanka; a to bi značilo posve preinačiti narav i čud čovječju, što ni carski sastanci nemogu; indí mir, dok se na rat pripravimo. Ta kako bi drugačije i bilo uz onoliku oprieku težnjah i posve protustavnih interesah triuh državah kojih se vladari onako prijazno sastase. Sad nije kao negda; sad vladari samo obraću, a narodi okrenu. Njekoji vele da im poglavi ide učvrst republikanskog sustava u Francuzskoj, kao takodjer i zglasna internacionalna liga evropejska.

Kao organ hrvatski, nemožemo prepustiti da se neosvrnemo i na hrvatsku našu domovinu. Kako čitamo u tamošnjih listovih, hrvatski su zastupnici u zajedničkom ugarsko-hrvatskom saboru u Pešti, izim samih triuh, posebni klub ustanovili, te su u onom saboru osebina, što predstavlja i zastupu *kraljevinu prama kraljevini*. To njihovo postupanje svaki pošteni i svjestni Hrvat odobrava i povoljnom se uspjehu nada: složni bo i odvažni, postići će cilj za kojim idu; nu ako i nebi, bar će izazvati i prisiliti magjarsku vladu i magjare, pripadali oni ma kojoj stranki, da konačno izjave i jasno očituju, čemu se od njih trojedna kraljevina nadati može, da se polag toga u buduće ravnati znala bude. Što se pako tiče njekojih pojedinih separatističkih težnjah i pokušajih u Slavoniji, svršujemo sa Pjesnikom:

„Proklet bio, izdajica, svaki domovine!“

Da ti drievo raste.

Gdje hoćeš, da ti drievo raste i da ti se šuma zakoti, tu nemeti, to jest, nepobiraj veja iliti lišća, nego pusti neka

pod drevom strune i lišće i ostali sušan, što sa njega na tla pada. Pitat ćeš, da zašto? Evo zato, što se hoće i drevu gnoja, da može rasti i uspjevati, a najbolji gnoj za drievo jest baš trulo lišće i trulo (gnjilo) drievo, jer svaka stvar raste najradja na onom, od česa je i sama. Uzrok je tomu sasvim naravski. Kroz vlagu i sunčanu vrućinu rasteće se drievo hrani onom truleži isto onako, kao što se hrani diete materinim mliekom. I sjenokoše bi bolje bile, da se puste kad i kad ogojiti nepokošenom travom. Šuma dakle šumu gnoji, a livada livadu.

Nego čujem, gdje me piraš, što ću onda pod marvu iliti goveda metati, da bude njim stelja, a meni gnoj za mršavu i neplodnu zemlju, gdje orem i sijem, da se jedan prehranim i živim? Evo što ti na to odgovaram. Prije svega znaj, da nemožeš biti ni bez drevia to za gorivo, to za gospodarstvo, kao takodjer za prodaju; a s druge strane, da ima dosta stelje i osim drvećega lišća, samo ako si ga rad iskati, da šumu očuvaš. Već si valjda čuo, da ima gospodarah, koji i suhom zemljom marvi stalju. Al ja mislim, da to nevalja najme zimi, jer je govedčetu i pretvrdo i prestudeno. Nego eno ti slame, il ako neimaš dosta slame, eno ti paprata (papruta, prapruta), što badava gnjije i trune bogzna gdje, a tebi bi mogao zavrći i zavriediti i veje i slamu.* Na papratu hoće ti i blago ljepše počivati i gnoj će ti bit mnogo bolji, nego li je. od lišća, mal da ne isto onako dobar, kao i od slame; jer imáš znat, da je od slame gnoj najbolji, samo ako slama u lajnu i govedjoj mokraći dobro strune i sagnjije, jer drugač nevalja ni od nje ništa.

Evo, tako će ti biti i mastno polje i gnojna šuma, pak će ti se srdce od veselja širiti, gledajuč, i kako ti liepo usjevi uspjevaju, i kako neće primanjkat drevia ni tebi, ni tvojemu potomstvu. Oh, da budu nekada tako mislili naši oci, nebi sad bila pustoš i golina, gdje su u stara vremena bile debele gore i guste šume! Nego, kako su bili neuki i preprosti, tako su, Bog im prosti, što je bilo deblje posekli, a što tanje i mladje popasli; pa evo nas sad, gdje neimamo ni šume ni polja, jer gdje neima drevia, tu i zemlje u kratko nestane. Što ju voda neizpere, najme u stranah, to ju vjetar odnese. Zato tko hoće, da ima i dosta drevia i dosta zemlje, neka zna još i to, da mu valja i drievo razumom sjeći i nedati u šumu kozam, kao ni ostalomu blagu, koje brsti. Koliko škodi drevlju brsteće blago, vidi se i odtud, što se za kratko vrijeme zašumi i najgolija pustoš, ako ju zagradiš i nedaš blagu do nje.

Al se može šuma i umjetno zakotiti, zato je i dao Bog svakomu drevu svoje sjeme. Hoćeš dakle, da odgojiš gnoj najljepših i najbujnijih hrastićah, a ti naberi liepâ i zdravâ želuda, pak ga u proljeće sadi, kao i krompir što sadiš. Medju stienjem i po kojekakvih grebenih trava ti i

* Je li slučaj, il je što drugo? Papratu se u čakavskom narečju veći i paprat il praprat, što jest toliko; koliko najstariji prut, il recimo pra-drievo. A eno, znanost (biloslovje i zemljostorje) nas uči, da je paprat (filix, felee, farenkraut) baš prva rastlina, što se je zelenila na stvarajućoj se zemlji. Paprata ima na stotine vrstih, od kojih su nekoje u toplijih zemlje predielih i više sježanjah visoko. U prvo dobo zemaljskoga kruga bilo je to strašno visoko i debelo drievo, a od njega veličanstvene šume iliti gore, kakvim sad neima ni pojma na zemlji. To su šume, dokle se je još zemlja stvarala i od prevrata do prevrata drugo lice dobivala, bilo zasute, gdje se sad nalaze okamenjene duboko pod zemaljskom korom, pak se kopaju, i služe za gorivo u tvornicah (fabrikah), na železnicah i parobrodih i to je tako zvano kamenje iliti kopano glogorje.

Neukû Nauka.

Da ti budu krave dobre i liepe.

Bez reda nigdje ništa, pa ni u samoj staji iliti štali. Niemac je i tomu majstor, pak ajde da se i mi od njega učimo. Evo dakle reda u njemačkoj kravjoj staji.

Niemac muze svoje krave tri puta na dan, i to, u tri ure i pol u jutro, u jednu po poldne, i u sedam urah u vječor. Kad jih muze, daje im i da jedu. Poslje jutrenje mužnje očisti im staju i prostre novu stelju. U sedam urah u jutro daje im mlačne pomije iliti sperine (spirine), zatim stavi preda nje siena. Pred samo podne jih svaki dan dobro protare očee i ščetinom očisti, svakih 14 danah pako opere im vodom glavu i rep. Poslje popoldnašnje mužnje pusti jih na dvorišće, da se malko provjetre i vode napoje. I to zimi i ljeti. Kravar pazi, da koja krava neudari kukom o dovratke, zato se mirno i iztjerivaju i utjerivaju u svoje staje..

Ovako Njemec radi, pak i od malo blaga ima mnogo koristi, jer mu je zdravo, liepo i dobro. Neima ti ga nad red i nad čistoću. Ovo treba, da naši ljudi dobro zapamte, pak ako su im staje iliti dvori još prostrani, svjetli i provjetrivani, a s druge strane ni zimi prestudeni, ni ljeti pretopli, svakojako će im blago uspjevati i napredovati, da će ga biti ljepota gledati.

onako neraste, dakle neka ti klica želud, a iz njega uzraste visoka hrastova šuma. Ja sam vidio zemaljah, gdje na neizmiernoj ravnini raste hrastovina u redu, kao trsje u vinogradu. Borme ni ona nije onako sama narasla, nego su ju imali nekada po špagu nasaditi. Kako želud, isto tako možeš saditi i drugo drveće sjemenje. Gledajte dakle, gospodari i gospodarice i ostala čeljad, da se okoristite ovim posve lakkim naukom. Na koncu hoću još nešto da rečem.

Gdje je mnogo drieba, ne samo da je više zemlje i da je bolja, nego i netrpi toliko od suše. Jer šuma neda suncu, da probija do zemlje i da ju suši. A vlaga u šumi i okolišnoj zemlji mnogo pomaže. Povrh toga iznad šume i oblak se radje hvata i dažd hodi. Zato gdje je mnogo drieba neima obično nikad suše. Tako je nekada nije bivalo ni kod nas, al je sva Istra, sva Dalmacija i cijelo Primorje bila jedna jedina šuma do samoga mora. Ovih golinah, što mi sad tužnim okom gledamo, naši jih pradjedi nisu poznavali. Hoće li se u buduća vremena još kad sakriti očima našega potomstva, to visi o volji visoke vlade, a najviše o volji naših občinah i samih nas. Vlada treba da učini prama tomu, zakon, a občine i pojedini ljudi da ga točno izvršuju. Jer puk, koji neće sam za se da misli, nemože mu ni vlada pomoći.

Svašta ponešto.

Koliko vriede čovječje ruke?

Čim je narod čovječanski bio postavljen na ovaj svijet, odmah je počeo gledati, da si pomogne, pa da sklješe od kamena, da sakuje od mida, železa i ostaloga kova, da izrieže i otoše od drva, da skroji od kože, da izprede i oplete, il satke od vune itd. itd. sve štogod, čega u naravi nikako neima a njemu je il jako trebalo, il kruto godilo. Što se je svijet više množio, to je imao i više potrebah, a bilo je i više ljudi, da misle i da rade, pak se je tako množilo i usavršivalo i djelo rukuh njihovih sve do dana današnjega, a množit će se i usavršivati i nadalje, dokle god bude svijeta i vieka.

Tomu drugi narodi vele svojom besjedom *industria*, a mi *obrt*, jer se čovjek kao da vrti i obraće, da mudro izmisli, pa onda viešto izradi sve, što treba il njemu, il njegovomu susjedstvu. Ima ljudih, a i cijelih narodah, koji neživu nego od obrta, jer zemlje neimaju nego pomalo, kao u. p. Englezi, a ponegdje i Niemci. Tu se dakle kuje, tu prede, tu tke, tu šije, tu plete, tu stroji, tu veze (rakama), tu teše, tu rieže itd. itd., pak se onda nosi i prodaje u tudjem svijetu i sukno i platno i svila i svakojako orudje iliti sprav i ubojito oružje i kućni namješčaj iliti pokućstvo itd. itd. I jao narodu, koji neima svojih obrtnikah i rukodjelcah, barem za najpotrebitije stvari, jer mora svojira žaljem tudji svijet braniti. Nekada je i kod nas svaka kuća za sebe barem prela i tkala, a sad se na više mjestih skroz i skroz nosi kupovna odjeća, pa tako narod postaja od dana do dne sve to ubožii i siromašniji. Istina da su nastala druga vremena, pa tko malo više dobi, hoće da se barem u blagdan i malo ljepše nosi; al nešto bi se dalo prirediti doma, il barem u domovini, kad bi ljudi znali i hotjeli, pa koliko nebi tim prištedili iliti prišparali? Jer naravske plodine malo vriede, doklo jih nisu ugladile i usavršile ruke čovječje, a te hoćedu, da se dobro plate. Evo tomu jednoga primjera, koji će, mislim, platiti za sve ostale.

Komad iliti kus kovačkoga železa u vriednosti od 10 f., sakovana u podkove, vriedi odmah 20 f.; sakovana u noževe iliti strane, (klinge, lame) 360 f.; u šivaće igle 710 f.; u periše (temperine) i brijaće britve 6570 f.; u ocelna puceta i preglijce (zaponke iliti fibije) 8670 f.; a u satne pružice (šuste od ure) 500,000 forinti! Komad livena železa u vriednosti od 10 f., sakovana u obične predmete iliti stvari, skoči na 40 f.; u stvari za ljepotu na 450 f.; u tako zvane berlinske rukotvorine na 6000 f.; u ovratne lančice iliti vjeružice na f. 13,860: a najposlje u košuljna puceta (puci za stomanju) na 58,260 forinti! Tko je dao onomu komadu železa od 10 f. toliku neizmiernu vriednost? Nitko drugi, nego viešte i umjetne čovječje ruke. Toliko eto vriede čovječje ruke!

Chloro form, Solik, u Pčelarstvu.

Kako vidimo da ljudi svojinu čuvaju i brane, tako pčele osičaju, da je njih mnogo truda stalo, dok su med i vosak u košnicu sakupile. Dakle nije im drago, ako tko hoće da med od njih uzima, i čim se mogu brane se, pak ovakom prigodom žalac upotrieblju. Al ljudi scionec, da je i pčele Bog naredio, da čovjeku služe, ne rado im ostavljaju med, i zato raznim načinom nastoje sebe obranit, kada s pčelami diobu obavljaju. Navadno pušćć zadime košnicu, al poklom ovo sriedstvo nije sposobno da čovjeka obrani, to su Inglezii dalje razmišljavali, i kako su vidili da ranarstvo uporablje solik Chlor da uspava čovjeka kada mu treba koje udo odsići; pokušali su time i pčele uspavati, što im je i srećno pošlo za rukom. Na mjestu, gdje su košnice, u 1½ hvata metnu jedan stol, taj pokriju jakim beznim obrusom, na ovaj postave jedan plitak pladanj, u ovaj metnu solika 1/6 uncie, ako je veća košnica 1/4 unc. Pladanj se zakrie od žice gusto opletenom rešetkom, da se pčele Chlora kakogod nedotaknu. Zatim late košnicu i stave je vrhu ovog pladnja, posli 20 trenutah uspavaju se pčele i sve popadaju; kada se med povadio, povrati se košnica na svoje mjesto, a pčele kada se probude, požure se u svoj stari stan. (Banj. i šokacke N.)

Nova kaea (čabar, badanj) za vrienje masti.

Kao što je poznato, ako se sok od crna groždja, odje-ljen od kožicah, pusti vreti, nedobije se crno nego bielo, ili barem nešto rusije vino. Razlog je taj, što crno mastilo leži u kožicah. Nu, ne samo od kožicah dobije sok crnu boju (kolar), nego i trieslovinu, koja crni vinu daje i ljekovitu snagu, zašto i traže toliko crna vina. Da šira (juha) dakle iz kožicah izvuče i crnila i trieslovine, puste ju ujedno s kožicami vrietii. Buduć pako da se u širi kožice, te u obće trop (dropa) nadigne, te onda šira nemože crnilo niti trieslo izvlaćiti; pusti se danas crna šira u takovih kacah vrietii, koje imadu ozgor druga nutarnje, ali luknjasto iliti izprošupano pomično dno, kojim se trop pritisnut drži, dočim šira može preko njega uzlaziti. Ali Francez Ferret je pronašao, da u ovakovoj, pa u svakoj obično kaci šira nevre u jednakoju toplini, jer ova odozdo u vis raste t. j., da je u gorujih slojevih toplina veća nego u dolinjih tako, da je u toplini izmedju najdolnjih i najgorjih slojevah kadšto razlika od 15 stepena. Tako dakle neodavri sva šira jednako, pa nije crno mastilo niti trieslo jednako izvučeno te je crno vino usljed toga uvijek svjetlije boje. Da tomu predusretne (doskoči), razdiele Ferret svoju kaeu na više horizontalnih (razitih)

priedjelah, i to ovako: Uzme nekoliko jakih drvenih štapah jedan do drugoga, a na njih pribije uzdož položene letve, tako da načini neku vrst na nogah stojeće drvene rešetke. Nad ovom načini drugi, na ovom treći takov rešetkast most, te je svaki za 24 centimetra (9 palaca) od drugoga razdaleko. Tako svaki mostić drži pod sobom trop, te je tim na jednake predjele razdijeljen, nsljed česa jednaka toplota svuda vlada, te šira jednako vri i svuda jednakom mjerom trieslo i crno mastilo iz kožicah vuče. (Gosp. List.)

Franina i Jurina.

Ju. Ti, Franino, ki si bil na Voloskem, ča si čul, na koga se je ono neki dan na sudu Kapitan onako oštro otresal?

Fr. A na jednoga podestu od ovih našeh stran.

Ju. A zač to, dragi ti?

Fr. Ač da se je talijanski prenavljal, a Kapitan mu je rekal, da

nismo ni va Firenze ni va Milane, zato da neka govori hrvaski kako puk razume.

Ju. Kapitanu čast, a tomu divemu podeste baš dobro stoji, neka se nespakuje; pak ako pravo nezna drugačije nego talijanski, neka se preporučí za podestu tamo kade v'Italije; a ki želi bit podesta v'ovih našeh stranah, more slobodno znat, nesamo talijanski nego dari i turski, ako hoće, ma ako hrvatski nezna, il neće da zna, pak se sili talijanski prkljat, takov za nas ni!

Fr. To se zna da ni, ač mi nećemo, da se povrate ona vremena kad su naši stari s merlinom gradska vrata zapirali!

NOVE KNJIGE.

* Nakladom Županove (Albrecht i Fidler) knjižare u Zagrebu izašli su: **Napjevi crkvenih pjesamah**, sastavljeni po Gjuri Eisenhutu. Ciena 80 nvč. Ovu ce knjigu dobrodošlom pozdraviti svi, koji žele, da se već u jednom naših crkvaah uvede red i pristojno crkveno pjevanje. Preporučujemo ju gg. župnikom, učiteljem i ostalim ljubiteljem crkvenih pjesamah.

* U istoj nakladi izašla je: **Zbirka uzorah za obuku n risanju** (modelli da disegno) od Lj. Modca. Ciena 50 nvč.

* Tu se mogu takodjer dobiti: **Slike za obuku prirodoznanstva** (istoria naturale), izradjene tako ukusno da nisu ni njemačke ukusnije. Evo prilike školskim ravnateljem i učiteljem, da svojim gojencem olahčaju učenje u te struke školskih predmetah.

Različite vesti.

* (U Istri su raspisana) mnogobrojna učiteljska mjesta, sva dakako s talijanskim naučnim jezikom i ondje, gdje talijanskomu jeziku neima skoro ni slieda ni traga. Tako je pazinsko školsko vieće, da drugih nespominjemo, raspisalo sliedeća mjesta s talijanskim naučnim jezikom: Tinjan, Kringu, Sv. Petar u šumi, Novake, Boljun, Čepić, Sv. Nedelju na Labinsčini i mjesto učiteljice u Žminju. No u tom se razpisu od prositeljah zahtieva i poznavanje budi kojega (!) slavenškoga nariečja, što se u Istri govore (*la riconoscenza* (sic) *pratica di uno dei dialetti slavi parlati nell'Istria.*) Ovaj dodatak valja, jer se iz njega jasno vidi, da su i školska kotarska vieća počela uvidjati, da je materijski jezik jedini temelj svakoj školi i svakoj nauci. Pa ako nije u Istri ni najmanje zadovoljeno glede školah ni našim potrebam ni §. XIX. temeljnih carevine pravah, da tomu nisu krive dotične školske oblasti, nego sami obćinari i obćinska zastupstva, u kojih jedinih stoji odrediti, hoće li imati školu u svojem materinskom jeziku, il pak u talijanskom. Jer školske oblasti ne-

croje nikomu zakona, nego ga samo izvršuju. A pazinsko školsko vieće je dosta jasno pokazalo našim slavenškim obćinam i zastupstvom, kojim putem im treba poći, ako žele razumno odgojiti svoju djecu. I neka naše obćine sutra reku, da hoće da imaju škole u svojem jeziku, pak će u Istri iskati učitelje i za škole *sa slovenskim naučnim jezikom*. Jer opet kažemo, da odrediti školski jezik nespada na školske oblasti, nego na same obćine. To neka si dobro zapamete naše obćine i u pulskom školskom kotaru i u svih ostalih kotarih u cijeloj Istri. Ako tko sam za se nemari, drugi lje neće za njega.

* (O sastanku slovenskih učiteljah u Ljubljani) piše „Slov. Narod“: „Učiteljski sastanak u Ljubljani čini nam se znamenit s dva razloga... Prvo sabrati će se učitelji iz ciele Slovenije. Kranjsko društvo promienilo se u slovensko, mjesto kranjskih sabrati će se učitelji od svakud, gdje Slovenci stanuju. U tom vidimo znameniti praktički korak do našega narodnoga sjedinjenja... Drugo znamenit je sastanak svih slovenskih učiteljah, članovah i nečlanovah slovenskoga učiteljskoga društva, jer je sbor strukovnjakah pučke škole. Još nam u Stajerskoj, Koruškoj, u Primorju urivavaju tuđi jezik u pučke škole. Zadaća je učiteljah strukovnjakah, da kolektivno podignu svoj glas proti tomu pedagogičkomu nesmišlu.“ Slov. se Narod nada, da će se učiteljstvo mnogobrojno sabrati u Ljubljani. Preporuča se i hrvatskim učiteljem, da u što većom broju prisustvuju kod ovoga sastanka.

* (Vinska ljetina) u Istri kaže jako slabo, jer je skorom posvud bolest strašno grozdje pokvarila. Isto tako tužni glasi dopiru iz Francuzke, Ugarske i Njemačke, gdje je od pozobe grozdje poginulo. Iz Hrvatske se pako čuje, da ako nobude ni tamo obilna ljetina, ipak se je nadati, da što bude vina, bit će zdravo. Jedina je Italija, koja se veseli vele obilatoj trgatbi.

* (U Berlinu) Car Austrijski podielio je Bismarku i Gortschakofu veliki križ reda sv. Stjepana s brilanti, Mantefelu veliki križ reda sv. Stjepana, Thilu, Delbrücku i Karolju veliki križ Leopoldov; tajnim savjetnikom ruskim Jominu i Hamburgeru veliki križ reda želečne krune. Niemački Car Vilhelm podielio je Andrassyu i Karolju red crnoga orla, Hoffmanu red krune I. reda. Car Ruski podielio je Andrassyu red sv. Andrije a Hoffmano red sv. Ane I. reda.

* (U Talijanskoj) obćinski su izbori jurve dokončani, te ako i jesu izpali vladi po volji; ipak je i katolička stranka, usprkos svih protivničkih naporah, na mnogih mjestih pohjdila.

* (Zadnji magjarski izbori) kao što magjarska „Reforma“ pripovieda stojali su ništa drugo nego 8 milijunah for. Ako se ovi miljuni porazdiele na 400 izbornih kotarah, što jih Magjarska broji, došlo bi popriečno na svakoga, svota od 20,000 forinti!!!

* (Koliko je Prusah poginulo u zadnjem ratu?) Po službenom vojničkom izvještju poginulo je u zadnjem francezkom ratu 40,881 Prusah, kojim treba dodati 4009 ljudi izgubljenih, većim dielom i ovi poginuti. Umorenih na vojnom polju broji se 17,527 vojnikah, dočim jih preminu od ranah 70710; poginuše od slučaja 316 a od samoubojstva 30. Od griže pogibe 2000 ljudi, od pošaline (tifo) 6595, od zapale (bronchite) 500, od kozicah 261, od dugobolje 240, od nenadne smrti 94 i od drugih raznih bolestih 700. Ovomu broju treba na koncu dodati gubitak južno nemačke vojske, koji iznosi prieko 7000 poginutih momakah.

* (Koliko je kovanoga novca na zemlji.) „Niste li se nikad upitali“, pita list „Liberté“ „koliko može biti kovanoga novca u svih narodah ovoga svijeta?“ — Ne. — Dobro dakle. Neki vragometović priobće je ovih dana, da ga mora na svem svijetu biti za 83 miliarde, nu za sad se znade za 53, da dakle, mora 30 miliardâ biti negdje il pod zemljom il pod morem. Nu da predjemo na ono što se stalno znade. Svi pisci, koji su se zasebice bavili sa iztraživanji o novcu tvrde, da je Francezka imala silu božju kovana novca. Forbonnals tvrdi, da je Francezka već 1683. godine imala u prometu 990 milijuna kovanoga novca; po računu čuvenoga Lawa imadjaše ga Francezka 1716 godine 1 milijardu i 200 milijuna. Za bunc računa popečitelj Necker francezki kovani novac na dvie miliarde i 200 milijuna. Odkad se je uveo de-

setni (decimalni) sustav pa do u zadnje godine zakovano je u Francezkoj za 6 milijarda i 1/3 zlatnih, srebrenih i bakrenih novaca. — Od 1848. do 1871. godine nakovano je u Francezkoj, Englezkoj, Italiji, Austriji, Belgiji i u sjedinjenih državah 14 milijarda novaca. Ovaj mah mora da ga ima Francezka za 6 do 8 milijardah.

Molimo i opet najuljudnije sve one p. n. naše predbrojnice, koji nam još duguju za drugi, ili za prvi tečaj ove godine, da nam određenu predplatu izvole što prije poslati, da se tako uzmognu troškovi izplatiti i List uzdržati.

U Trstu 16 Septembra 1872.

Uredništvo.

Prva obća osjeguravajuća banka

SLOVENIJA

u Ljubljani počima svoje djelovanje i to najprvo osjeguravanjem *proti škodi od požara, stricla i razleta (esplesione) dne 20 Septembra 1872.* po svih slovenskih predielih. U pokrajinah dotične će se prijave primati kod *postavljenih okrajnih zastupstvih, u Ljubljani pako pri istoj banki na glavnom trgu br. 10 l. kat.*

Dokora će se takodjer započeti osjegurivanje:

- proti škodi na imetku, koji se prevaža budi vodom budi kopnom;
- proti škodi od tuče na polju;
- proti škodi ako se zrcala razbiju;
- na čovječje život u svakom slučaju ovoga osjeguravajućega odsjeka, osjeguravanje dohodakah i ustanovljenje baštiniških društva.

Glavnica će banke „Slovenije“ iznašati **2.000.000 for. a. v.** i tim će se novcem na sliedeći način raspolagati:

- Skontiranjem mjestnih i domicilnih mjenicah;
- posudom na državne i industrijalne papire;
- posudom na nepokretna posjestva;
- posudom na pridelke, obrtnikom, skupštinam i obćinam uz dovoljno jamstvo.

Svake će se godine porazdieliti 15% čistoga dohodka na dobrotvorne svrhe.

Dotična se pravila na zahtevu besplatno dobivaju.

U Ljubljani 15. Septembra 1872.

Leopold knez i stari grof Salm-Reiferschold
predsjednik.

Dr. Etbin Henrik Oosta
podpredsjednik.

Miroslav pl. Tremenstein
voditelj i ravnatelj.

Kretanje austrijanskih brodovah

od 1 do 15 Septembra.

Dojadrili u — iz

Trst: *Ero*, Carigr. — *Voloscano*, Santorin — Istok, Afriko.
Alesandrija: *Zia Maria*, *Agar*, *Antonio S.*, Trsta —
Amburg: *Sansago*, Jamaiko —
Anversu: *Enrica*, Karloforta —
Belfast: *Barone Eitvös*, Odese —
Bordo: *Superbo*, *Rissureziona*, Trsta —
Bristol: *Rebecca*, *Njujorka* — *Proserpina*, Nikolajeva —
Brayrhaven: *Capodistrin*, *Taganroka*.
Carigrad: *Ljubezni Provi*, *Padre*, *Siefino*, *Kurcolo*.
Cet: *Carlo R.*, *Annibale*, *Alessandro*, *Carlotta*, *Ketty*, *Pasqualino S.*, *Majlat*, Trsta — *Plam*, Carigrada —
Civitavekin: *Teledi*, *Njukastla* —
Falmut: *Ruth*, *Tangaroka* — *Emulo*, Ales. —
Anna S., *Varno* — *Mosorska Vila*, *Odese* —
Guido, *Samsun* — *Luca*, *Kostanco* —
Filadelfija: *Marinus*, *Livorna* —
Galvaj: *Nuovo Arturo*, *Sulino*.
Genovu: *Carlotta Fanny*, *Odese* —
Glucoster: *Carlo Boromco*, *Tangaroka* —
Kardif: *Assidua*, *Glucestra* —
Karlofort: *Costante*, Ales. —
Kork: *Martin*, *Njujorka* —
Kukshaven: *Marino*, *Nikolajeva* —
Leit: *Anna*, *Njujorka* —

Liverpul: *Erin*, *Pornambuka* — *Četerti Dubrovački*, *Njujorka* —
Lyn: *Casimiro C.*, *Ibrailo* —
Londondorri: *Bartolito*, *Sulino* —
Londra: *Filomena*, *Brdiansko* — *Sollievo*, *Likato*.
Malta: *Concordia S.*, *Brdiansko* —
Marsilja: *Malteo L.*, Trsta — *Anteo*, *Brdiansko* — *Iginio*, *Kraljovleo* —
Manila: *Sedmi Dubrovnički*, *Kardifa* —
Njujork: *Mimi*, *Marsilje* — *Trino*, *Kardifa* —
Odese: *Francika O.*, Ales. —
Roterdam: *Capodistrin*, *Tangaroka* —
Santos: *Otok*, *Ceta* —
Sild: *Archimede*, *Amburga* —
Vaterfort: *Madra Maria*, *Sulino* —

Odjadrili iz — u

Trsta: *Dika*, *Maria Zari*, *Else*, *Giov. Luigi*, *Ifigenia*, *Cot* — *Maria D.*, *Nerea*, *Carigrad* —
Vittoria, *Equita*, *Bordo* — *Graovac*, *Bari*.
Alesandrije: *Cristoforo Romano*, *Novi Klas*, *Pinta*, *Juno*, *Favorito*, *Carigr.* — *Giusto dal-Argento*, *Mosinu*, *Elin Profeta*, *Londru* —
Anverse: *Sagliario*, *Carigrad* —
Bahle: *Unione S.*, *Ingl.* —
Bordo: *Daar*, *Aron*, *Kardif* —
Bristol: *Vice Amiralio Tegetthoff*, *Rio Janeiro* —
Buenos Ayres: *Duo Fratelli*, *Anversu* — *Intium*, *Marsilja* —
Carigrada: *Grad Zagreb*, *Padre*, *Kork* — *Blau-*

dina, *Lamek*, *Adamo*, *Zio Giorgio*, *Matusalen*, *Caterina Stuk*, *Antonietta*, *Figlia Penelope*, *Odese* — *Reu Galao* — *Nor*, *Slavianska*, *Marietta W.*, *Slavja*, *Marsilja* — *Peppina D.*, *Cot* — *Toni*, *Malta* — *Pelegrino*, *Bromerhaven* — *Adelo Maria*, *Lošinj* —
Falmuta: *Paulus*, *Montršo* — *Adelaide*, *Belfast* — *Pirino*, *Jakob*, *Glucoster* — *Merkur*, *Zio Giorgio*, *Glasgov* —
Genove: *Petroslavo*, *Carigrad* — *Terribile*, *Trsi*.
Gravesendo: *Aruida*, *Montevideo* —
Grimsbija: *Giordano*, Ales. —
Helyoeta: *Serug*, *Njukastl* —
Kardifa: *Fidente*, *Trst* — *Srcina P.*, *Grad Senj*, *Anna T.*, *Singapur* — *Giuseppe Antonio*, Ales. — *Nahur*, *Point de Galle* — *Giulia D.*, *Montevideo* — *Rosina*, *Pirej* — *Piat*, *Tartaro*, *Bordo* —
Kvinstovna: *J. J. Strossmayer*, *Londru* — *Treći Dubrovnički*, *Njujork* —
Leita: *Provi Dubrovnički*, *Njujork* —
Malto: *Andro*, *Dunkork* —
Marsilje: *Descović*, *Maks*, *Ida S.*, *Libero*, *Gino*, *Andrić*, *Carigrad* — *Dorina*, *Odese* — *Franca P.*, *Trst*.
Mulmein: *Cleopatra*, *Trsta*. —
Njukastla: *Ati*, *Filadelfu* — *Virtu*, *Trst* —
Odese: *Peppina*, *Cot* — *Padro*, *Jared*, *Ingl.* — *Borba Zeanne*, *Rjeku* — *Betti*, *Kork* —
Rofoita: *Nazionale*, *Sranseju* —
Tangaroka: *Enos*, *Mira*, *Ingl.* —
Trana: *Aquilone*, *Trst*.

Tèk Novacah

polag Borse u Trstu od 1 — 15 Septembra 1872.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Carski dukati (cekini)	—	5.24	5.24	5.24	5.23	5.23	5.23	—	5.24	5.26	5.26	5.24	5.23	5.28	5.23	5.25
Napolconi	—	8.70	8.70	8.70	8.70	8.71	8.73	—	8.71	8.70	8.75	8.71	8.72	8.76	8.71	8.73
Lire Ingleske	—	11.01	11.—	10.98	10.98	11.02	11.01	—	11.01	10.98	11.05	10.99	11.01	11.06	—	11.02
Srebro prid (aggio)	—	108.—	108.25	108.25	108.35	108.25	108.15	—	108.—	107.50	108.25	107.35	107.35	108.25	107.35	108.—

Izdavatelj i odgovorni urednik A. Karabalić.

Tisk. Sinovi K. Amati.